

Daivos Vaitkuvienės daktaro disertacija

Autorius: Daiva Vaitkuvienė

Disertacijos pavadinimas: Baltojo gandro *Ciconia ciconia* gausumas ir erdvinis pasiskirstymas, perėjimo buveinių pasirinkimas, perėjimo sėkmingumas ir pavasarinis atskridimas arealo šiaurės vakarų periferijoje

Mokslo sritis: biomedicinos mokslai, ekologija ir aplinkotyra (03 B)

Mokslinis vadovas: dr. M. Dagys

Doktorantūros studijų laikotarpis: 2009–2013

Gynimo data: 2014 12 22

Santrauka

Darbo metu buvo nustatyti baltojo gandro gausumo ir erdvinio pasiskirstymo bei lizdaviečių pasirinkimo pokyčiai 1994–2010 metais, ištirti perėjimo buveinės pasirinkimo dėsningumai bei perėjimo sėkmingumo priklausomybė nuo kai kurių buveinės charakteristikų. Baltojo gandro perėjimo buveinės pasirinkimo tyrimai atlikti su 8,4 % pasaulinės perinčios baltojo gandro populiacijos, esančios arealo šiaurės vakarų periferijoje, susitelkusios teritorijoje, užimančioje 1,1 % arealo ploto. Buvo nustatyta, kad tyrimų teritorijoje per 1994–2010 metų laikotarpį ženkliai išaugus baltojo gandro gausumui, paukščiai prisitaikė perėti naujo tipo lizdavietėse – ant elektros oro linijų atramų. Šis prisitaikymas reprodukcinio požiūriu buvo iš dalies neadaptyvus dėl patikimai mažesnio perėjimo sėkmingumo lizduose, susuktuose ant eksploatuojamų elektros oro linijų atramų. Remiantis ilgalaikiais baltojo gandro pirmo atskridimo datos duomenimis, rinktais 1961–2000 metais, buvo nustatytas reikšmingas pavasarinio atskridimo datos į perimvietes arealo šiaurės vakarų periferijoje paankstėjimas. Taip pat buvo nustatyti veiksniai, lemiantys pirmo pavasarinio atskridimo į perimvietes datą. Darbe buvo nustatyti pagrindiniai, perinčiam baltajam gandrui grėsmę keliantys veiksniai, įvertintas jų reikšmingumas ir pasiūlytos neigiamo jų poveikio šiai Europos Sąjungoje saugomai rūšiai sumažinimo priemonės.

Publikacijos

Vaitkuvienė, D., Dagys M. 2015. Two-fold increase in White Stork (*Ciconia ciconia*) population in Lithuania: a consequence of changing agriculture? *Turkish Journal of Zoology* 39, 144–152.

Vaitkuvienė, D., Dagys, M., Bartkevičienė, G., Romanovskaja, D. 2015. The effect of weather variables on the White Stork (*Ciconia ciconia*) spring migration phenology. *Ornis Fennica* 92 (online, <http://www.ornisfennica.org/early.htm>).

Vaitkuvienė, D., Dagys, M. 2014. Possible effects of electromagnetic field on White Storks *Ciconia ciconia* breeding on low-voltage electricity line poles. *Zoology and Ecology*, 24 (4), 289–296.

Dagys M., **Vaitkuvienė D.** 2013. Baltasis gandras Lietuvoje. Lizdų atlasas. Vilnius: Petro ofsetas.

Vaitkuvienė D., Dagys M. 2013. Baltųjų gandrų gausumas ir apsauga Lietuvoje. *Žurnalas apie gamtą* 2 (56), 22–26.